

Iscezava San o Velikoj Albaniji

Author: [Tim Judah](#)

Izgleda da mnogi Albanci nisu motivisani idejom Velike Albanije

Dok sam istraživao ideju o Velikoj Albaniji, razgovarao sam sa pripadnicima tri albanske vojske: gerilcima koji se bore u dolini Preseva u Srbiji, onima u Makedoniji, ali i borcima posebne - crvene i crne armije na Kosovu.

Vecina stranaca nije ni cula za tu trecu armiju, ali oni su najbolja reklama za slobodu Kosova - srećna vojska bez naoruzanja. Oni su poput osvajaca marsirali Zogu bulevarom u Tirani 28.marta, lica isaranih tradicionalim ratnickim bojama uz vijorenje zastava.

Da li su to Kosovari osvajali Albaniju? Ne, naravno. Crvena i crna armija su fudbalski navijaci iz Pristine. Dosli su u Tiranu da gledaju utakmicu izmedju Albanije i Engleske.

O Albancima se ne pise pohvalno u poslednje dve godine. I to ne bez razloga kad su u pitanju neki pojedinci. Neprekidna ubistva kosovskih Srba, aktivnosti UCPMB gerilaca u dolini Preseva i pripadnika ONA u Makedoniji, dali su povoda onima koji se protive nezavisnosti Kosova.

Proslog meseca, urednicki stupci zapadnih novina bili su puni sumornih predvidjanja o novom izazovu s kojim se suocava Zapad, a to je izazov agresivne ideje Velike Albanije.

Stoga, ko moze bolje diskutovati o ovom pitanju od pripadnika ove, crveno-crne armije? Dok smo mi pricali projektili su nam leteli iznad glava. Potrazili smo zaklon u njihovom autobusu dok su mladici iz Tirane gadjali engleske navijace koji su bezali natrag u svoje hotele. "Dosli smo jer nemamo za koga da navijamo, zato sto nemamo nezavisnost" objasnjava Ilir. "FIFA ne priznaje nas tim sa Kosova".

Stvar je u tome, kaze Ilir, iako Albance iz Albanije smatra "bracom", on bi radije navijao za Kosovo, "zato sto je Kosovo nasa zemlja". Drugim recima, Albaniju on ne smatra za svoju zemlju.

Ova cinjenica poznata je mnogim Albancima, izuzev onima koji podrzavaju ideju Velike Albancije. Stvaranje Velike Albanije koja bi se sastojala iz Albanije, Kosova, doline Preseva, zapadne Makedonije i delova Crne Gore, nije ideja kojoj se priklanja vecina Albanaca.

Remzi Lani, direktor Instituta albanskih medija mi je rekao: "Pogresio bih ako bi rekao da nema onih koji sanjaju o stvaranju Velike Albanije. Medjutim, ta ideja nije popularna. Ukoliko bi nam Savet bezbednosti ponudio Veliku Albaniju mi to ne bismo odbili, ali, s druge strane, za tu ideju se ne bi ni borili".

Ovo misljenje dele mnogi u Albaniji kao i vecina Albanaca sa izuzetkom ljudi kao sto je Arben Imami, albanski ministar pravde. (pogledajte Izvestaj o balkanskoj krizi broj 239, 20.april 2001).

Nakon pada vlade i haosa koji je nastao 1997.godine, vecina Albanaca iz Albanije zainteresovana je da se u zemlji i dalje odrzava stopa razvoja od sedam procenata godisnje. Oni su svesni da bi bilo kakav pokusaj teritorijalne ekspanzije prouzrokovao buducnost punu sukoba i siromastva.

Nasuprot tome, pojedini Albanci uvereni su da će Kosovo ionako uskoro steci nezavisnost i da će natalitet Albanaca u Makedoniji dovesti do toga da oni budu najveća nacija. Stoga nema razloga bilo šta preduzimati, pre ili kasnije pojave se Velika Albanija.

U stvari, jasno se vidi da to nije tačno. Kosovo će verovatno biti nezavisno, ali nema izgleda da bi do toga moglo doći u skoroj budućnosti. Pored toga, buduće eventualno nezavisno Kosovo će možda uvideti da neće moći da pristupi Albaniji, čak ukoliko bi to želelo, jer će cena nezavisnosti biti potpisivanje ugovora kojim se to zabranjuje. Na primer, nakon što su stekli nezavisnost Austrijanci su potpisali Austrijski državni ugovor u maju 1955. godine kojim se zabranjuje buduće sjedinjavanje sa Nemačkom.

Cinjenica je da ideju Velike Albanije ne podržavaju ni na Kosovu. U toku sukoba na Kosovu, 445.000 Albanaca prebeglo je u Albaniju, u zemlju koju su idealizovali kao svoju otadžbinu. Užasnuti siromastvom, korupcijom i kriminalom, tesko su se razočarali.

Stoga, kosovski Albanci, od kojih su mnogi radili u zemljama kao što je Nemačka, Švajcarska i Austrija, smatraju da će buduća veza između pojedinih albanskih nacija biti slična onoj koju Nemačka i Austrija imaju sa nemačkim govornim područjem u Švajcarskoj.

Uočljivo je da nijedna od glavnih partija bilo Kosova, Albanije ili Makedonije nije javno izrazila podršku stvaranju Velike Albanije ili Velikog Kosova.

Ako je to tačno, za šta se onda bore gerilci UCPMB i ONA? U prethodnom slučaju, po rečima Pleurata Sejdiua, pomoćnika ministra zdravlja na Kosovu: "Javna je tajna da se oni bore da ta teritorija u budućnosti bude deo Kosova".

Međutim, Sejdiu, bivši portparol OVK u Londonu, takođe navodi da su gerilci, pokrenuvši akciju u dolini Preseva, računali i na eventualnu razmenu sa Srbima. U stvari, misli se na razmenu zemlje na kojoj živi većinsko albansko stanovništvo na jugu Srbije sa predelom na severu Kosova u kojem žive isključivo Srbi.

Stvar je sasvim drugačija kada su u pitanju pripadnici ONA. Ljudi poput Sejdiua pripadali su Narodnom pokretu Kosova, LPK, maloj partiji koja je odigrala značajnu ulogu u stvaranju OVK. Mnogi pripadnici LPK, uključujući i Fazli Veiliua, njenog bivšeg lidera, nisu Kosovari već makedonski Albanci.

Okončanjem rata na Kosovu, neki makedonski Albanci odlučili su se da grade političku karijeru na Kosovu. Neki nisu. Jedan od njih je Ali Ahmeti, politički vođa ONA, nekadašnji Fazli Veiliu.

Ova grupa našla se među političkim gubitnicima na Kosovu, bez šanse da se vrati kući. Već duže vreme oni su se zalagali za početak sukoba u Makedoniji, ali su ih zaustavile njihove kolege sa Kosova koje su verovala da bi bilo kakav pokušaj otvaranja fronta u Makedoniji imao drastične posledice.

Kosovari su bili u pravu. Makedonski Albanci čiji su koreni u LPK partiji započeli su ovaj sukob i time naneli ozbiljan udarac skorijoj nezavisnosti Kosova.

ONA je takođe otkrila da, za razliku od OVK, ne uživa toliku popularnost među makedonskim Albancima. Oni nisu bili toliko oduševljeni njihovim pojavljivanjem, iako su podržali njihov cilj postizanja ravnopravnosti unutar Makedonije.

Naravno, iako je istina da ideja Velike Albanije ne inspirise većinu Albanaca, obnavljanje konflikta u

Makedoniji, moglo bi radikalizovati ovaj već izmucen narod.

Medjutim, kako medjunarodna zajednica ne podrzava izmenu granica, pa čak ni nezavisnost Kosova, nema ociglednih izgleda za stvaranje Velike Albanije. Pesimisti tvrde da ćemo biti svedoci stvaranje velikoalbanske anti-drzave, u stvari haoticnog podrucja pod kontrolom mafijasa i raznih naoruzanih grupa na teritoriji u kojoj zive Albanci.

Taj strah je legitiman i stoga medjunarodna zajednica mora nastaviti da pomaze balkanske zemalje kako bi one sebi pomogle i integrisale se u Evropu. To je, naravno, klise, ali trenutno ne vidim drugu alternativu.

Tim Judah je autor knjige “Kosovo: Rat i Osveta”, koju je izdao Yale Univeristy Press.

Location: [Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)
[Kosovo](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/iscezava-san-o-velikoj-albaniji>